

Nemzeti Társalkodó

October' 5-dik napján 1833.

Bírálói Észrevételek.

(195-208, 209-220 folytatás)

(Mikor telepedtek-meg Erdélyben a' Szászok? Mikor a' Székelyek? Colonia-é mind a' Szász, mind a' Székely nemzet?)

Schlözer August Lajos, az erdélyi Szászok' panegyristája pedig, a' Szász nemzetet, arról írt munkájában, nem csak coloniának nevezgette, hanem épen colonialis szempontból tekintette. „*Mein Thema ist:*“ így szól előtudósításában, „*wie ist DIE COLONIE VON DEUTSCHEN IM HEUTIGEN SIEBENBÜRGEN, in der 2-ten Hälfte des XIIten Jar-Hunderts, entstanden?*“ 44). 'S ezen tudósítás után a' Szász nemzetet szántsándékkal úgy törekedett esmertetni a' világgal, mint coloniát, de olly coloniát, „*die mer Eigentümliches und Glorreiches, als irgend eine andre bekannte Colonie hat, und die, wenn gleich schon 650*

44) Kritische Sammlungen zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. Zweites Stück, Göttingen 1796 8. r. III lap.

Jare alt, doch immer noch gewisser masen ALS COLONIE EXISTIRT" 45).

És ezek szerint igaz Benigni úr' azon állítása, hogy a' Szász nemzet Erdélyben colonia, 's annak constitutioja colonialis eredetü. de —

Colonia-é a' Székely nemzet is?

Feleljenek ezen kérdésre hazai legrégibb történetíróink.

A' legrégibb magyar történetírók, kiknek munkájik históriai kútfők, 's kik a' Székely nemzet' eredetéről, és Erdélybe telepedéséről említést tesznek, ezek: a' XIV-dik századbéli bécsi képes krónika' írója, Kéza Simon, és Béla király', mind e' mai napig anonymus, Notarius.

A' XIV-dik századbéli képes krónika, a' Thuróczi neve alatt kiadatott krónika' első 's második része; e' két részt ugyan-is nem Thuróczi írta, hanem ő előtte, 1558-ban, más valaki, még pedig mint vallja: „*ex diversis Cronicis veteribus*“ 46); és ezen 1558-béli krónikairó, már az ő korában-is régi krónikákból dolgozván, megírta mind azt, mellyik nemzettől származtak a' Székelyek, mind azt, miképen telepedtek-meg Erdélyben.

45) Krit. Sammlung. Zur Geschichte d. Deutschen in Sieb. Erst. Stück. Götting. 1795 XII lap.

46) Scriptores rer. hung. veter. ac genuini. Cura et stud. J. G. Schwadtneri. M. DCC. XLVI 2. r. XII — XIX lap.

Attilának, úgy mond, a' hún királynak halála után, Húnok között az ő fiai, Csaba 's Aladár voltak főbbek; Csaba görög, Aladár német anyától született nekie; atyjok elhalván, mind a' ketten uralkodni vágytak, ezért előbb viszongás, majd harcz-támadt közöttök, és különböző nemzetekből állott párthíveik közt. Sicambria körül, melly váras a' Duna mellett fekütt, irtozatosan folyt a' testvérharcz; tizenöt napig tartott, 's e' napok' folytában a' hún nemzetet, mellynek tagjai két pártra szakadva, egymást öldökölték, csak nem egészen kiirtotta. Sokáig mind Csaba diadalmaskodott, végre mégis meggyőzetett; azért az ütközet után öccseivel, és 15,000 Húnnal Görögországba, 's onnan tizenhárom év múlva, Szíthaországba, ősei honjába, vonúlt. De vele nem mentek-el minden Húnok; 5000 Hún eltávozván a' sicambriai vérmezőről, megállapodott Pannonországban, onnan aztán Erdélybe jött, 's húnnemzeti nevét mással cserélve-fel, örök hazát választott 's foglalt magának. És ezen Húnoktól származnak a' Székelyek. „*utrisque filiis regis (Attilae)*,“ írja a' XIV századbéli krónikáiró, „*in-discordia regnantibus, — ambos inter fratres, ingens exorta est dissensio. Quapropter horrendum instauratur praelium; magna tantarum agmina gentium, Sicambriae ciuitatis stricta inter moenia, nec non adiacenti illi in agro, praeliantur. Ingens caedes committitur. Huni quo-*

que, qui extranearum nationum de ruina gaudebant, - - - peremta prius omni Germanica caeteraque extranea natione, mutuo se bello deleuere.

Scribitur enim in antiquis Hungarorum chronicis, quod hoc fraternum certamen, haec intestina tanti populi clades, vix dies per quindecim consummata fuisset. - - In hoc etiam praelio semper Chabae partem superiorem fuisse, tradunt. Tandem ad ultimum, - deuictus fuisse dicitur. Quapropter Chaba cum fratribus suis, aetate illo iunioribus - - nec non quindecim millibus Hunorum de ipsa caede residuis, ad Honorium imperatorem, auunculum suum, in Graeciam fugisse perhibetur. Quem ipse honorifice susceptum, licet sui regni participem et Graeciae incolam facere voluerit; ille tamen natalis patriae dulcedine ductus, post tredecim annos, quos in Graecia dicitur peregrisse, Scythiam moraturus repetiuit. - -

HOS ETIAM PRAETER HUNOS, QUI CHABAM COMITATI SUNT TRIA MILLIA VIRORUM, EADEM DE NATIONE, praelio de praedicto, per fugae praesidium erepti, in Pannonia remansisse, et quam primum in campo Czyglamezew vocato, sibi sedem fecisse; tandem occidentales nationes, quibus viuente Attila infesti erant, metuentes, AD ERDEWELWE, confinia videlicet Pannonicae regionis, SE TRANSTULISSE, ET NON HUNOS SIUE HUNGAROS, SED NE ILLO-

RUM AGNOSCERENTUR ESSE RESIDUI, SICULOS, IPSORUM AUTEM VOCABULO ZEKEL SE DENOMINASSE PERHIBENTUR. HI SICULI, HUNORUM, PRIMA FRONTE IN PANNONIAM INTRANTIUM, ETIAM HAC NOSTRA TEMPESTATE RESIDUI ESSE, DUBITANTUR PER NEMINEM. - - *Hi etiam postea in gentem non modicam excrescentes, Hungaris, rursus de Scythia in Pannoniam venientibus, cum de illorum adventu, rumor ad eosdem delatus fuisset, magno cum gaudio in Ruthenia occurrerunt. Post haec autem, Hungaris, de nouo regno Pannoniae potitis, in conquestatione eiusdem IIDEM SICULI EANDEM IPSIUS REGNI, QUAM ANTEA PROPRIIS PRO SEDIBUS ELEGERANT, HUNGARIS VOLENTIBUS, PARTEM SORTITI FUERE*“ 47).

Kéza Simon a' XIII-dik században élt, 's Chroniconjában, mellyet IV (szerénte III-dik) László királynak ajánlott, Csabáról, Aladarról és a' Székelyekről ezeket jegyzette fel: „*quidam Chabam Regis Ethelae filium praeficere in Regem post Ethelam (Attilam) nitebantur. Quia vero pars sanior Chabae adhaerebat; extera autem natio Aladario, ea propter utrique inceperunt imperare. Tunc - - praelium inter ambos suscitatur. In primo ergo praelio Aladarius*

47) Schwandtner' írt czimü kiadásában 77 78 lap.

superatur: in secundo autem, quod Sicambrie per XV dies continuo committitur, exercitus Chabae sic deuincitur et prostratur, quod perpauci filii Ethelae, Hunique remanerent. - - Fugit ergo Chaba cum XV millibus Hunorum in Graeciam ad Honorium, et quamuis retinere voluisset, et Graeciae incolam efficere, non permansit, rediens in Scythiam ad patris nationes ac cognatos. - - REMANSERANT QUOQUE DE HUNIS VIRORUM TRIAMILLIA EX PRAELIO - - QUI timentes occidentis nationes, IN CAMPO CHIGLE VSQUE ARPAD PERMANSERUNT, QUI SE IBI NON HUNOS SED ZACULOS VOCAUERUNT. Isti enim ZACULI (Siculi) HUNORUM SUNT RESIDUI, qui, dum Hungaros in Pannoniam iterato cognouerunt remeasse, redeuntibus in Rutheniae finibus occurrerunt, INSIMVLQUE PANNONIA CONQUESTATA, PARTEM IN EA SUNT ADEPTI; non tamen in plano Pannoniae, sed IN — MONTIBUS CONFINII SORTEM HABUERUNT “ 48).

Miképen neveztetett Béla király' anonymus Notarius, mellyik Béla' Notarius volt, mikor élt, sokat vitatták 's magyarázgatták a' tudósok. Már Péternek hivatott-é vagy Pálnak, vagy pedig Péter Pálnak; I Béla király' Notarius volt-é, vagy II-diké,

48) M. Simonis de Keza Chronicon hungaricum. Budaë. M. DCC. LXXXII 8. r. 61-63 lap.

vagy III vagy IV-diké — mint mind ezek némellyek által erősítettek, Rec. nem vitatja 's nem magyaráztatja, hanem ezeket jegyzi-meg. Ez a' névtelen, vagy-is magát meg nem nevezte Notarius, históriája' prologusában, maga mondja magát Béla király' Notáriusának „*quondam bonae memoriae gloriosissimi Belae, Regis Hungariae, Notarius.*“
 Ó tehát

1) Királyi cancellarius volt; mert a' notarius és cancellarius hivatalczím ugyan azon egyet tett hajdon, mind más országokban 49),

49) Mabillon írja: „*plures Cancellarii seu Notarii erant sub Carolingis, quibus unus praeerat dictus Notarius summus, nonnumquam summus Cancellarius.*“ — — — „*Erant Episcopis Abbatibusque Notarii seu Cancellarii sui; erant et illustribus personis*“ sat. *De re diplomatica Libri VI, in quibus quidquid ad veterum instrumentorum antiquitatem, materiam, scripturam et stilum; quidquid ad sigilla, monogrammata, subscriptiones ac notas chronologicas; quidquid inde ad antiquariam, historicam, forensemque disciplinam pertinet, explicatur et illustratur. Opera et studio D. Johannis Mabillon. Edit. secunda. Luteciae-Parisiorum. MDCCIX. 2 r. (in folio) 112 — 117. 123 — 126 l. Lásd Mabillonon kívül: Jon. Wilhelm. de Goebel dissertatio de Notariis, habita Helmstadii a. MDCCXIII, Bar. ezen czímű kiadásában: Danielis Eberhardi Baringii Clavis diplomatica. Hanoverae, MDCCLIV 4ed r. 197 — 228 l. — Glossarium manuale ad scriptores mediae et infimae latinitatis, ex magnis Glossariis Caroli du Fresne, Domini du Cange, et Carpentarii in compendium redactum, multisque verbis et dicendi formulis auctum. Tom. quart. Halae, MDCCLXXVI. 8ad r. 845 846 l.*

mind Magyarországon 50).

2) Országos levéltárnok volt; mert a' királyi notariusok' az az, cancellariusok' gondviselése alatt állott az ország' köz levéltára 51).

3) A' királyi udvarban élt; mert a' királyi notarius írta vagy íratotta a' magyar korona alá tartozott magánosoknak, közönségeknek, népeknek adatott királyi adomány és kiváltságleveleket; a' magyar és idegen nemzetek közötti egyezés-leveleket 'satb., 's ő őrzötte ezeket a' levéltárban, melly nagyobb bátorságnak okáért a' királyi kápolnában volt a' királyi palotával egy fedél alatt 52).

4) Miután a' nagy fontosságú királyi

50) B. Schwartzner *atánitja: ity,, Eudem, — quem aeno sequiori Cancellarium, vel aulae regiae Cancellarium appellabant, diplomata domestica antiquiora, rarius quidem scriptorem chartae et Notarium, saepius autem Capellanum, et Magistrum Capellae regiae nuncupant.* — Martini Schwartzner - - *introductio in artem diplomaticam praecipue hungaricam. Pesthini, MDCCXC. 8-ad r. 274 l. Cornides írja: „Idem — illi, qui priscis temporibus Notarii aut Capellani sunt vocati, sequiori aevo, Cancellariorum et Vice-Cancellariorum titulo insigniebantur superbiore.*“ 'sat. Danielis Cornides *vindiciae anonymi Belae regis Notarii. Editae, auctae a J. Christiano Engel. Budae 1802. 4ed r. 40. 84 — 86 l.*

51) M. Schwartzner *intr. in art. dipl. praec. hung. Pesthini MDCCXC 273 l. — D. Cornides vind. anonymi B. reg. Notarii. Budae, 1802. 136. 212 l.*

52) M. Schwartzner *intr. in art. dipl. praec. hung. Pesth. MDCCXC 273-277 l. D. Cornides vind. anon. B. reg. Notarii. Budae 1802. 96. 97. 212. 's több l.*

notariusi vagy cancellariusi hivatalt viselte, írta historiáját; mert „*quondam bonae memoriae*“ király Notariusának mondja magát, 's mit írt, azt abból a' czélből írta, hogy a' magyar nemzet eldődei' hősi tetteit ne parasztok' meséjiből, 's mulattatók' dalaiból, hanem különféle historiákból egyszerün, azonban igazsággal egyezőleg készített munkából tanulja 55), 's ezen munkája által

5) Legrégibb, mind azon magyar történetírók közt, kiknek historiájik e'korig vi-

53) Anonymi Belae regis Notarii historia hungarica de septem primis ducibus Hungariae. Schwandtner írt czímű, MDCCXLVI-beli kiadásában 2 lap. E' lapon imigy nyilatkozik a' névtelen Notarius: „Optimum — duxi, ut vere et simpliciter — scriberem, quod legentes possint agnoscere quo modo res gestae essent. Et si tam nobilissima gens Hungariae primordia suae generationis, et fortia quaeque facta sua ex falsis fabulis rusticorum; vel a garrulo cantu ioculatorum quasi somniando audiret, valde indecorum et satis indecens esset. Ergo potius a me de certa scripturarum explanatione, et aperta historiarum interpretatione, rerum veritatem nobiliter percipiat.“ Mely erősen igyekezett ezen nyilatkozásának megfelelni, 's mint törekedett csak igazat írni, 's mind azt elmellőzni, mi bizonytalannak látszott, ha mindjárt a' magyar nemzet' dicsőségére szolgált volna is az, mutatják ezen szavai: „quidam dicunt, eos (a' Magyarokat t. i.) iuisse vsque ad Constantinopolim, et portam auream Constantinopolis, Botondium cum dolabro suo incidisse, sed ego, quia in nullo codice historiographorum inueni, nisi ex falsis fabulis rusticorum audiui, ideo ad praesens opus scribere non proposui.“ Historiájának az írt cz kiadásban 27 l.

lág elébe bocsátattak 54).

'S ezen legrégibb magyar történetíró, ki históriáját egyenesen azon czélból készítette, hogy a' magyar nemzet' régi vitéz tettei igazán megírva szálljanak által a' maradékra, ki mint királyi udvarban élt királyi cancellarius és országos levéltárnok, a' magyar korona alá tartozott népek' történeteit legjobban tudhatta, 's hivatalánál fogva köteles is volt tudni, azt írja: Azon esztendőben, mellyben Árpádnak Zóltán fia született, maga Árpád és előkelő Magyarjai hadot határoztak Bihar' Ménmorót nevü fejedelme ellen; hadvezéreivé Usubu 's Velec neveztettek-ki; ezek Csepel szigetéből kiindulván, 's a' Tiszán által kelvén, a' Körös-vize mellett táborba szállottak. Ott a' Székelyek nekik eleikbe mentek, 's fiaikat önként kezeseknek ajánlották; ezen székelyfiuk Árpádhoz küldettek, 'székely atyjáik, pedig a' Magyarokkal együtt Biharvára ellen jöttek, melly heves ostrom után kéntelen lett magát megadni, 's a' diadalmas Magyarokat és Székelyeket falai közé fogadni. Biharvár' bukta, Ménmorót' egész országát Magyarok' hatalma alá ejtette. „*eodem anno*“ e'képen írta-meg a' névtelen Notarius ezen táborozás' kezdetét és folytát, „*Dux Arpad genuit filium nomine Zulta, et factum est gaudium magnum inter Hungaros, et Dux*

54) D. Cornides vindiciae anonymi Belae regis Notarii. Budae 1802. 236 l.

et sui nobiles, per plurimos dies faciebant conuiuia magna, iuuenesque eorum, ludebant ante faciem ducis et suorum nobilium, sicut agni ouium ante arietes. Transactis autem quibusdam diebus, Dux Arpad et sui nobiles, communi consilio miserunt exercitum, contra Menumorout ducem Byhoriensem, cui exercitui principes et ductores facti sunt Vsubuu et Velec, qui egressi sunt de insula, equitantes per sabulum, et fluuium Thysciae in portu Beuldu 55) transnauigauerunt. Et inde equitantes, iuxta fluuium Couroug castra metati sunt, et omnes **SICULI QUI PRIMO ERANT POPULI ATHILAE REGIS**, audita fama Vsubuu, obuiam pacifici venerunt, et sua sponte filios suos cum diuersis muneribus in obsides dederunt, et ante exercitum Vsubuu in prima acie contra Menumorout pugnaturi coeperunt, et statim filios **SICULORUM** duci Arpad transmiserunt, et ipsi praecedentibus **SICULIS**, vna contra Menumorout equitare coeperunt.

Hoc cum audiuisset Menumorout, quod Vsubuu et Velec nobilissimi milites Ducis Arpad, cum valida manu, praecedentibus **SICULIS**, contra eum venirent, timuit ultra, quam debuit - - - Tunc dux Menumorout, dimissa multitudine militum in cas-

55) Lásd: Tabula geographica Ungariae veteris, ex historia anonymi Belae regis Notarii a P. Maximiliano Hell S. J. ao 1772. Cornides' idézett munkájában.

tro Byhor; ipse cum uxore et filia sua, fugiens a facie eorum, in nemoribus Ygfon habitare cepit. Vsubuu et Veluc, omnisque exercitus eorum laeti, contra castrum Byhor equitare coeperunt — milites congregati ex diuersis nationibus, contra Vsubuu et suos milites pugnare coeperunt. SYCLI et Hungarii, ictibus sagittarum multos homines interfecerunt; Vsubuu et Velec, per ballistas, centum viginti quinque milites occiderunt, et pugnatum est inter eos duodecim dies, et de militibus Vsubuu, viginti Hungarii, et quindecim SYCLI interfecti sunt. Tertio decimo die autem, cum Hungari et SYCLI fossata castrum impleuissent, et scalas ad murum ponere vellent, milites ducis Menumorout, videntes audaciam Hungarorum, coeperunt rogare hos duos principes exercitus, et aperto castro, nudis pedibus, supplicantes ante faciem Vsubuu et Velec venerunt. Quibus Vsubuu et Velec custodiam ponentes, ipsi in castrum Byhor intraerunt, et multa bona illorum militum inibi inuenerunt“ 56).

Ezek a' Székely nemzet' eredetéről szóló magyar történeti kútfők; tekintsünk most egy székely históriai kútfőre-is.

56) Anonymi Belae regis Notarii, historia hungarica de septem primis ducibus Hungariae. Schwandtner' irt című kiadása' 33-dik és 34-dik lapjain.

(folytatása következik).

Levél-töredék.

Triest, augusztus 29-kén: Lajbachból folyó hónap 25-ikán kiindulván, más nap Adelsbergbe értünk. Itt alig szálltunk-ki szerünkéből, azonnal a' nevezetes barlang meg-nézésére siettünk, melybe, fáklyákat gyujtva, három vezető kísérenek. A' barlang kezde-te nem oly magass, 's repdeső szárnyasege-rektől nyű'sög. Csak hamar egy tágas 's vagy tíz öl magas templom formájú helyre értünk, hol a' bérohanó, 's itt a' méjségben a' se-bessen át zuhagó Pock vizének morajja méj-behatást okoz.

A' mint a' barlangba beljebb hatottunk, hovatovább mind inkább gyönyörködtettek a' csepegéskövek' kimerithetetlen különbségű gyönyörű formái. Több helyeken keskeny aj-tóhasonlatosságu nyílásokon pompás nagy ü-regekbe léptünk, melyek különböző állások-hoz képest „ebédlő, ritteri 'satb. teremeknek“ vannak elnevezve. A' csepegéskövekből sok helyeken mesterség által utól érhetlen pom-pa-oszlopok emelkednek-fel a' magasba, más helyt pedig függnek a' méjség felett. Itt a' sz. István templomában lévő prédikáló szék-hez, ott a' boldogságos Szűzhez, a' kereszt-elő kúthoz, oltárhoz 's a' tabernaculumhoz hasonló formájú kövek, másutt egy temető 's szép virágos kertet ábrázoló helyek lát-szanak. A' magasságban több helyeken fel-leg-formára egybe-tornyosult sötét kövek vannak, más helyen előfüggők, melyek a' fák-

lya világnál veres szélű patyolathoz hasonló módon át-látszanak. Az egyik vezető fáklyájával a' magasságba felmenvén, különböző helyeket megvilágított, melyek egy szép oszlopos oltárhoz hasonlítottak; némely helyeken a' feljövő napot, más helyt annak világát ábrázolták.

Már három óranegyedet béhaladtunk volt, 's innen, vezetőink mondván, hogy még csak felét mentük-el a' barlangnak, fáradtak lévén visszatértünk.

Ezen barlangban folyó Pock vize a' kősziklákban, mintegy két m.földet lappang, míg Planinánál a' kőszikla alól ki rohan; azzal hét kerekű lisztelő 's két fűrész-malmot hajt. Mentünkben ezen helyet is meglátogattuk, 's csónakkal a' vízen behatottunk a' sziklabarlangba, de a' hol nincsenek oly szép csepegő kövek. Az *adelsbergi barlangot* csak kevéssel látogatták-meg előttünk a' szerencsétlen *Lengyelek!* Aug. 25-ikén délben *Triestbe* érkeztünk, hol az eddigelő szüntelen szép időnk sűrű esőre változott 's e' miatt az *opcsinai tetőről* a' Triestre való szép kilátás gyönyörjeit nem éldelehetük. Triest reám nézve, ki még tengert nem láttam, nagyon meglepő volt. Egy felől a' roppant tenger, másfelől a' több mint 150 hajók, a' kikötői nagy elevenség, hol a' földlakossait 's természetményeit az ember kicsinyben együtt látja. Reggeltől estig szüntelen az élet, mozgás, adók vevők csoportja. Itt a' meleg 's hideg ég lakossai, a' szerezsen, ál-

giri, tunisi, máltai, alexandriai, kolumbiai, mexicói, török, görög, angol, olasz, német, franczia, — mind barátságosan együtt szövetkeznek. Vallási, nemzeti különbség nem látszik; az egy kereskedés lelke elfelejtet minden különbséget. A' mint a' különböző embereket, úgy a' különböző természetményeket is együtt láthatni itten, — az északi legdrágább prémek halommal vannak az indiai termények mellett. Hogy mi nagyban menjen itt a' kereskedés, megítélhetni abból, hogy a' múlt héten egy nap 15,000 mása nád-méz költ-el 's most több mint 60,000 mása olaj van Triestben.

Leg kedvesebb időtöltésem a' kikötőben, 's ottan a' tengerbe nyúló Molo nevű tölcséren való sétálásban találom. Itten van egy szép kávéház, estve kivilágítva, előtte a' tenger parton sok asztalok, mu'sika, — szép társaság. A' tengeren a' kikötőtől távolabb vas-macskán álló austriai 52 ágyus *Guverira* nevű szép új fregaton is voltunk.

Magyar szót is hallánk, midőn nem is gondoltuk volna; társammal együtt magyarul beszélgetvén, egy öreg erdélyi *Molndr* nevű Gondoliére nemzeti nyelvünkön szólít meg, hogy vennők-fel csolnakostunknak, kivel azután a' fregathoz evezvén, kötél-lajtörján oda felmentünk. Gyönyörűséggel láttam itt az előttem oly sok új tárgyakat. A' hajón 340 ember van, kik szünetnélküli foglalatosságban vannak, 's el is felejtkezve a' szárazról, ott mint egy kis vízi városban kedv-

telve élnek. Ezek felette nagy becsülettel fogadtak 's meghordozának a' hajó minden részeiben. Itten vannak kapsulával való perkussios ágyuk is. Ezen fregat fogja a' szerencsétlen Lengyeleket Amerikába kísérni!

A' kikötőn kívül láttam a' *Börsét*, ott a' teméntelen trafikákat, kereskedőket 's a' felső emeletben a' gyönyörű teremeket, melyeknek földje olaszországi különböző színű pallérozott márvánnyal mosaik módra van kirakva. A' Játékszín szép, a' Daljátékok csak octoberben kezdődnek adatni. Egy Dilettansok játékszinén láttam a' *Szevillai borbélyt*.

Itten sok dolgok nagyon ólcsók. Egy szép narancs 1, egy font nádméz 4, egy polár punsch 6, egy findsia fagylalt ugyan annyi krajtzár. Szállásunk a' *Jó pásztornál*, ebédünk 7 tál étel, mindenféle gyümölcs, többféle czukros csemegék, kenyérrrel 's borral csak 40 kr. ezüstben.

Mi Triestben csak két napot akartunk mulatni, de a' *Bóra* szele, mely Velence felé ellenfú, a' gőzhajó érkezését késleltette, 's ezért öt napokat mulatánk. Ma estve 9 órakor indulunk, 's ha jó szelünk lesz, viradtkor Velenczében leszünk.